

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ОСВІТНЬО- ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «МАРКЕТИНГ»

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності здобувачами вищої освіти якістю освітнього процесу ТДАТУ з метою вдосконалення якості вищої освіти. Анкетування проведено в 1 семестрі 2019-2020 навч. року.

Учасники анкетування – здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Маркетинг».

Всього опитано на сайті університету за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **65 респондентів** ступенів вищої освіти «Бакалавр» та «Магістр», контингент яких представлено на рисунку 1. Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

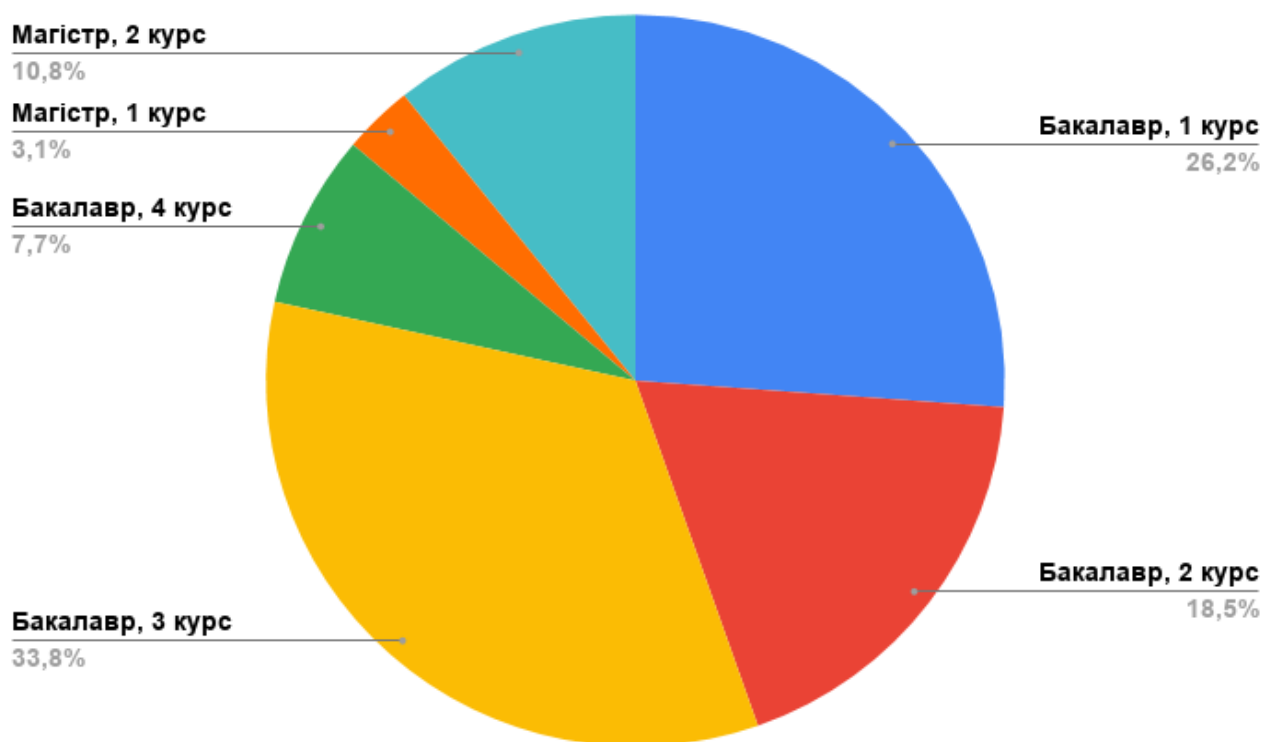

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти представлено у таблиці 1.

Таблиця 1- Оцінювання якості ОПП «Маркетинг» здобувачами вищої освіти (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	35,4	33,8	26,2	4,6	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	36,9	41,5	15,4	6,2	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	32,3	40,0	23,1	4,6	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	33,8	26,2	27,7	12,3	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	40,0	27,7	15,4	13,8	3,1
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	50,8	33,8	10,8	3,1	1,5
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	40,0	33,8	13,8	6,2	6,2
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	40,0	35,4	20,0	4,6	0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	30,8	41,5	13,8	9,2	4,6
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	40,0	38,5	9,2	12,3	0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	44,6	35,4	16,9	3,1	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	50,8	29,2	13,8	4,6	1,5
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	58,5	24,6	13,8	1,5	1,5
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НІП ТДАТУ	44,6	38,5	6,2	9,2	1,5
15	Допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню	50,8	30,8	7,7	6,2	4,6

Відповідно до результатів анкетування, оцінка організації освітнього процесу за **ОПП «Маркетинг»** за всіма критеріями є досить високою. Найвищі оцінки (максимальна сума відсотків за балами «5» і «4») здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «прозорість та чесність оцінювання знань», «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «якість методичних матеріалів дисциплін на НПП ТДАТУ», «допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню». Найнижче (максимальна сума відсотків за балами «1» і «2») здобувачі вищої освіти оцінили: «актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі», «співвідношення теоретичної і практичної частини», «використання викладачами сучасних педагогічних методів», «обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти» та «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності».

Загальну оцінку якості освітнього процесу за ОПП «Маркетинг» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Найвищі бали поставили здобувачі СВО «**Бакалавр» 4 курсу** (46,7 % опитаних оцінили на 5 балів та 46,7% на 4 бали) та «**Магістр» 2 курсу** (63,8 % опитаних оцінили на 5 балів та 30,5% на 4 бали). 19,5 % опитаних здобувачів СВО «**Бакалавр» 2 курсу** та 10% СВО «**Магістр» 1 курсу** оцінили якість освітніх послуг на незадовільному рівні.

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Маркетинг» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Бакалавр, 1 курс	38,8	45,1	7,5	7,5	1,1
2	Бакалавр, 2 курс	26,1	26,1	28,3	17,8	1,7
3	Бакалавр, 3 курс	45,8	28,8	19,4	3,3	2,7
4	Бакалавр, 4 курс	46,7	46,7	6,6	0,0	0,0
5	Магістр, 1 курс	33,3	26,7	30,0	6,7	3,3
6	Магістр, 2 курс	63,8	30,5	3,8	1,9	0,0

Інші пропозиції щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні:

- відкрити доступ до електронного журналу з метою онлайн-перегляду оцінок;
- зменшити кількість дисциплін економічного напрямку, а збільшити за спеціальністю.

*Якість викладання дисциплін здобувачами вищої освіти було запропоновано оцінити за **25 критеріями**.*

Аналіз **371 анкети** (таблиця 3) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **81,8%**.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти (у відсотках)

Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)	83,4	10,5	3,5	0,9	1,7
Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	86,0	8,4	3,0	1,1	1,6
Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	83,0	12,1	2,4	1,1	1,3
Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	84,1	8,9	3,8	1,3	1,9
Слідкує за реакцією аудиторії	83,0	11,1	3,8	0,8	1,3
Ставить питання і мотивує до дискусії	84,6	8,9	3,5	1,6	1,3
Володіє високою культурою мовлення	86,5	9,4	2,4	0,3	1,3
Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	81,4	13,2	3,0	0,3	2,2
Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	81,9	11,6	4,3	0,5	1,6
Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	82,2	13,2	2,7	0,5	1,3
Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НІП	83,3	10,2	4,3	0,3	1,9
Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	80,1	11,6	5,1	1,1	2,2
Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	84,9	7,8	3,8	1,3	2,2
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)	83,8	10,1	3,6	1,0	1,6
Проявляє професійну ерудицію	85,7	9,2	3,0	0,5	1,6
Знайомить з останніми досягненнями науки	83,3	10,2	3,8	1,3	1,3
Наводить науково-обґрунтовані аргументи	84,1	10,2	3,2	0,8	1,6
Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	82,7	10,2	4,3	1,1	1,6
Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	83,0	10,5	3,5	1,1	1,9
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)	87,4	7,2	3,4	0,5	1,5
Доброчесність і тактовність, толерантність	88,4	6,5	2,7	0,8	1,6
Пунктуальність, організованість	84,6	9,4	4,3	0,3	1,3
Вимогливість, наполегливість	87,3	7,8	2,7	0,8	1,3
Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	84,4	10,2	3,5	0,3	1,6
Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	86,0	7,0	4,6	0,8	1,6
Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	85,7	7,8	4,3	0,3	1,9
Охайність, зовнішній вигляд	92,2	3,8	2,7	0,3	1,1
Доброчесність	90,6	5,1	2,4	0,5	1,3
Середній показник відвідуваності занять	81,8				

Найвищими балами в I розділі «**Методичний рівень знань**» оцінено «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «володіє високою культурою мовлення», «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу», «використовує навчально-методичні матеріали»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «проявляє професійну ерудицію», «наводить

науково-обґрунтовані аргументи»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «вимогливість, наполегливість», «охайність, зовнішній вигляд» та «доброчесність».

Найнижчі бали в I розділі отримано за «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни», «ставить питання і мотивує до дискусії», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «використовує технічні засоби навчання»; в II розділі – «пов’язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців», «організованість самостійної роботи»; в III розділі – «доброзичливість і тактовність, толерантність», «зрозумілі й оприлюднені критерії виставляння оцінок», «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Висновки

У відповідності до результатів анкетування здобувачів вищої освіти, оцінка організації освітнього процесу за ОПІ «Маркетинг» за всіма критеріями є досить високою. Найвищі оцінки здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «прозорість та чесність оцінювання знань», «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «якість методичних матеріалів дисциплін на НІІ ТДАТУ», «допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню». Найнижче здобувачі вищої освіти оцінили: «актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі», «співвідношення теоретичної і практичної частини», «використання викладачами сучасних педагогічних методів», «обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти» та «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності».

Найвищими балами при оцінюванні якості викладання здобувачами вищої освіти оцінені: дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «володіє високою культурою мовлення», «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу», «використовує навчально-методичні матеріали», «проявляє професійну ерудицію», «наводить науково-обґрунтовані аргументи»; «вимогливість, наполегливість», «охайність, зовнішній вигляд» та «доброчесність».

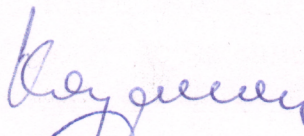
Тому з метою виправлення незадовільних балів за переліченими вище критеріями та підвищення якості освітнього процесу за освітньо-професійною програмою «Маркетинг» пропонується наступне:

- 1) оновити наповненість освітньо-професійних програм за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) освітніми рівнями згідно сучасних вимог ринку. З цією метою провести круглий стіл із випускниками минулих років та роботодавцями, що надасть змогу представити програму, яка буде відображати актуальні знання та навички маркетолога;

- 2) для дотримання рівноваги між лекційними та практичними заняттями узгодити аудиторні години із гарантами освітніх програм та завідувачами кафедри провідних закладів вищої освіти за напрямом 07 «Управління та адміністрування»;
- 3) з метою підвищення якості викладання дисциплін ОПП «Маркетинг» провідним викладачам регулярно відвідувати методичні семінари по використанню сучасних педагогічних методів у Вищій школі педагогічної майстерності ТДАТУ та поширювати досвід використання сучасних методів навчання з боку НПП, що пройшли стажування за кордоном;
- 4) для організації наукових і практичних заходів професійної діяльності здобувачів за спеціальністю «Маркетинг» розробити календарний план проведення конференцій, семінарів, екскурсій на підприємства та зустрічей з провідними фахівцями регіону. Розробити перелік конкурсів професійного спрямування, такі як «Найкраща упаковка», «Створити свій власний бренд», «Реклама мого університету» тощо;
- 5) звернутися до керівництва університету з пропозицією відкрити доступ до електронного журналу з метою онлайн-перегляду оцінок здобувачам;
- 6) у відповідності до побажань здобувачів, які визначені за результатами анкетування, забезпечити перевагу викладання спеціальних фахових дисциплін. Скоригувати структурно-логічну схему викладання дисциплін на 1 та 2 курсі навчання за першим (бакалаврським) рівнем освіти у бік наповнення блоку дисциплін професійного спрямування;
- 7) з метою підтримання інтересу аудиторії до дисципліни та мотивації здобувачів до дискусії продовжувати використання сучасних інтерактивних методів навчання, Інтернет-технологій та клауд-систем.
- 8) з метою спонукання до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни проводити тематичні заняття в бібліотеці.
- 9) для зрозумілості критеріїв виставляння оцінок оприлюднювати їх на навчально-інформаційному порталі ТДАТУ.

Декан факультету економіки та бізнесу,
к.е.н, доцент

Завідувач відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент

С.В.Карман

Р.В.Скляр